

PERGALĖ

LIETUVOS KP ZARASŲ RAJONO KOMITETO IR RAJONO DARBO ŽMONIŲ DEPUTATŲ TARYBOS ORGANAS

ZARASAI
1959 m.
lapkričio
14
SESTADIENIS
Nr. 135(1865)
Kaina 15 kap.

TSKP CK priėmė nutarimą sušaukti eilinį TSKP Centro Komiteto Plenumą 1959 metų gruodžio 22 d.

CK Plenumui pateikiamas apsvaistytas klausimas dėl priemonių, kurios padeda vykdyti TSKP XXI suvažiavimo ir CK 1958 m. gruodžio Plenumo nutarimus dėl žemdirbystės kėlimo ir grūdų, cukrinių runkelių, medvilnės bei kitų techninių kultūrų, bulvių, daržovių, vaisių, vynuogių ir kitų augalininkystės produktų gamybos didinimo, dėl visuomeninės gyvulininkystės vystymo ir mėsos, pieno, vilnos, kiaušinių bei kitų gyvulininkystės produktų gamybos didinimo, dėl kolūkių ir tarybinių ūkių stiprinimo kadrais, dėl tolesnio žemės ūkio mechanizavimo, darbo našumo kėlimo ir produkcijos savikainos sumažinimo, dėl kolūkių visuomeninio ūkio stiprinimo ir kolūkiečių materialinės gerovės kėlimo.

Kukurūzų sėjai ruoškimės iš rudens

Prieš mus „Nemuno“ kolūkio III brigados kukurūzų, augintų 1959 metais, pasas. Jame kruopščiai surašytos visos priemonės, kurių ėmėsi grandininkas Zenonas Merkys, nuolat tardamasis su brigadininku Vainiumi bei agronomu Vilimu, siekiant išauginti gerą kukurūzų derlių. Be kitų davinų pase parodyta, kad visi 9 ha kukurūzams skirtų dirvų buvo parinktos ir suartos iki spalio 20 dienos. Priešsėliais daugumoje buvo kaupiamosios kultūros. Žiemos metu buvo sukaupta ir išvežta, skaitant vienam hektarui, apie 25 tonas vietinių trąšų, tame skaičiuje — 9 t srutų. Iš rudens pradėjus ruošti sėjai, minėtame kolūkyje kukurūzai buvo pasėti į kokybiškai įdirbtą ir įtręštą dirvą, tuo būdu padėtas geras pagrindas aukštam derliui. Galutiniai rezultatai tą patvirtina: iš kiekvieno hektaro surinkta po 300 cnt žaliosios masės.

Neblogiau dirbo taip pat ir I bei II brigadų grandininkai drg. drg. Liagas ir Sasnauskas, ko rezultate kolūkis iš 25 ha plote augintų kukurūzų pagamino 500 tonų siloso. Su dar didesniu įtempimu ruošiasi minėto kolūkio kukurūzų augintojų grandys ateinančių metų sėjai.

Sio, o taip pat „Tarybų Lietuvos“, Kalininio vardo bei kitų rajono kolūkių, laukininkystės brigadų patyrimas dar kartą šiemet patvirtino, kad ten, kur kukurūzams parenkamos tinkamos dirvos, gerai jos įdirbamos ir įtręšiamos, kukurūzų pasėliams teikiama nuolatinė priežiūra, išauginami gausūs žaliosios masės derliai.

Tačiau reikia pareikšti, kad dar yra kolūkių, kuriuose skiriamas nepakankamas dėmesys kukurūzams, ir ten reikalas kasmet sužlugdomas. Antai, „Garbingo darbo“ kolūkyje neužderėjo kukurūzai pernai, o nepadarius iš to reikiamų išvadų, šiais metais čia gautas žemiausias jų derlius rajone, tai yra vos 41,2 cnt žaliosios masės iš hektaro. Svarbiausia priežastis ta, kad kukurūzai buvo sėjami į blogai įdirbtą, menkai patręštą dirvą. Kolūkyje kukurūzų augintojų grandys egzistavo tik popieriuje. Niekas nemokė žmonių auginti kukurūzus. Agronomė drg. Ragauskienė blogai kontroliavo brigadininkus. Neatsitiktinai todėl brigadininkai davė parėdymą kolūkiečiams išsėti mineralines trąšas, skirtas pasėliams papildomai patręšti, pakrikai, po ko pradėjo stiebtis į viršų ne kukurūzai, o, priešingai, piktžolės, kurios užgožė kultūrinius augalus.

Agronomė drg. Ragauskienė, kolūkio pirmininkei drg. Vasiljevai būtina iš viso to padaryti atitinkamas išvadas ir, siekiant išvengti aukščiau minėtų klaidų bei trūkumų, reikia pradėti ruošti kukurūzų sėjai jau šiandien.

Kolūkių agronomams, pirmiausia, būtina parinkti kukurūzams tinkamiausias — vidutinio sunkumo, neperdaug drėgnas ir nerūgščias dirvas, pagal galimybes apsaugotas nuo šiaurės vėjų, su nuolaidumu į pietus. Jau dabar laikas susirūpinti kompostų gamyba tiems plotams patręšti ir pagaminti jo iki pavasario po 30—40 tonų skaičiuojant vienam ha. Visi kolūkiai turi galimybę surinkti pakankamai srutų, kurios yra vertingiausia trąša kukurūzams papildomai patręšti.

Ir bene svarbiausias dalykas ruošiantis kukurūzų sėjai — žmonių apmokymas. Kolūkių agronomų, partinių organizacijų sekretorių pareiga — organizuoti reguliarius kukurūzų augintojų grandžių užsiėmimus. Imkimės darbo lenktyniaujančio su mumis Baltarusijos TSR Glubokojės rajono kolūkiečių pavyzdžiu.

Kas trečias kolūkis stotasi mokyklą

Vertinga Kirgizijos kolūkių iniciatyva statyti mokyklas žinoma toli už respublikos ribų. Šį gerą darbą pradėjo Naukato rajono žemdirbiai, nutarę per dvejus metus pertvarkyti mokyklą, kad jos dirbtų viena pamaina. Daug kas pa-

Į šviesų rytojų

Miela matyti, kaip kiekvienas Tėvynės kampelis kasdien auga, puošiasi, gražėja.

Zarasų mieste, karo palikuose griuvėsiuose, išaugo naujos gatvės, nauji rūmai. Miesto parką puošia naujas plačiaekraninis kino teatras. Per ištisą kvartalą Gorkio gatvėje išsities mokykla-internatas, Stalino gatvėje — prekybos rūmai. Grandioziniai pastatai žada zarasiečiams patogų, turtinę, kultūringą rytojų. Tai

Liaudies ūkio laimėjimų paroda žiemą

Nuolatinė TSRS Liaudies ūkio laimėjimų paroda bus atidaryta ir žiemą. Veiks dauguma jos pagrindinių paviljonų — sąjunginiai ir respublikiniai, TSRS Mokslo akademijos, mašinų gamybos ir radioelektronikos ir kiti. Ekspozatai paviljonuose bus sistemingai atnaujinti ir atvežami nauji, kad nuolat būtų demonstruojami paskutiniai laimėjimai įvairiose liaudies ūkio srityse.

Žymiai daugiau dirbama keičiantis pirmųjų patyrimu ir diegiant mokslo laimėjimus į gamybą. Žiemą į parodą nutaria pakviesti pagal LŪLP vyriausiojo komiteto keliolapius dar daugiau organizuotų ekskursantų, negu jų buvo vasarą. Kartu parodoje bus rengiami seminarai įvairių pramonės ir žemės ūkio sričių darbuotojų kvalifikacijai kelti.

Numatyta surengti keletą specializuotų parodų. Kaip ir anksčiau, veiks stalybos paroda Frunzės krantinėje.

Daug naudingų žinių galės pasisemti žiemą Liaudies ūkio laimėjimų parodoje žemės ūkio darbuotojai.

(TASS-ELTA).

dirba tik viena pamaina.

Dabar kas trečias Kirgizijos kolūkis stotasi mokyklą pagal tipinius projektus. Šiemet vien tik Kirgizijos pietuose kolūkių lėšomis pastatyta 40 mokyklų.

(TASS-ELTA).

džiugina kiekvieno gyventoją širdį, juo labiau mokytoją. Nebereikės vargti nei vaikams, nei mokytojams, išnyks pamainos ir ankštos patalpos.

Skaudu girdėti, kai kapitalistinės valstybės žvangina ginklais, grasina karu taikioms valstybėms, ramiams gyventojams.

Visuotinis nusiginklavimas, kurį siūlo TSRS Aukščiausioji Taryba kreipimesi į visų pasaulio šalių parlamentus, užtikrintų saugumą visoms tautoms ir valstybėms. Prsidėtų nauja, taiki, rami tarptautinių santykių istorija. Visos valstybės gyventų kaip geri kaimynai.

Su viltimi, pasitikėjimu žvelgiame į šviesų, saulėtą mūsų Tėvynės rytojų. Taikinga, nuosekli Tarybinės Vyriausybės užsienio politika mus, mokytojus, paskatina ir padrasina su didesniu pasiryžimu auklėti jaunąją kartą komunizmo dvasia.

J. Paliūnis
Zarasų M. Melnikaitės vardo vidurinės mokyklos mokytojas

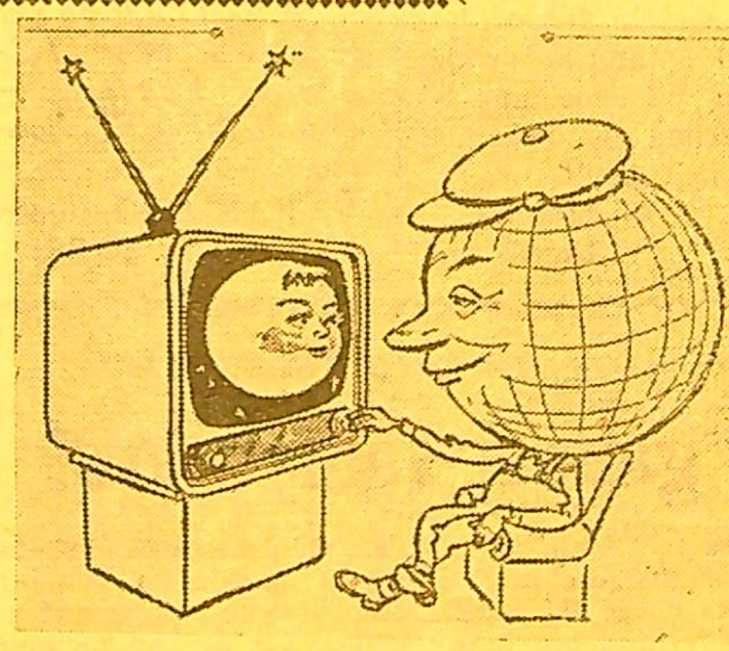
GINKLUS PERKALKIME Į PLŪGUS

Iš rankų į rankas eidavo laikraštis, kada N. Chruščiovas keliavo po JAV. Darbininkai su dideliu pritarimu sekė mūsų Vyriausybės vadovo kalbas, gėrėjosi jomis. Nenuostabu, kad neseniai įvykusi TSRS Aukščiausiosios Tarybos trečioji sesija taip aukštai įvertino drg. N. Chruščiovo vizitą, išreiškusi liaudies valią.

GINKLUS PERKALKIME Į PLŪGUS! LENKTYNIAUKIME Į MONĖSE IR DIRVONUOSE! — tokie tarybiniai pasiūlymai. Mes,

Mūsų puikieji moksleiviai suteikė dar vieną puikią dovaną savo Tėvynei. Jie prisigerino Mėnuliui, ir jis jiems buvo palankus, leido nufotografuoti tą pusę, kurią visuomet laikė paslėpus nuo žmonių žvilgsnių.

Iš drg. N. Chruščiovo pranešimo TSRS Aukščiausiosios Tarybos sesijoje.

— Iš visų pusių tu gražus, Mėnuli!

KOLŪKIAI TIESIA KELIUS

kaip trys tūkstančiai septyni šimtai kilometrų kelių. (TASS-ELTA).

Nemažai Baltarusijos kolūkių ir ūkių aktyviai pradėjo gerinti kelius ir taisyti tiltus. Slavgorodo rajone žemės ūkio artelės nutiesė beveik 55 kilometrus vietinių kelių.

Per devynis šių metų mėnesius Baltarusijos kolūkiai, tiesdami ir taisydami vietinius kelius, atliko darbų beveik už 75 milijonus rublių — trečdalį daugiau, negu per tą patį laikotarpį pernai. Sutvarkyta daugiau

AUTOMATAS STIKLO TARAI GAMINTI

Automatas bonkoms gaminti paleistas Vilniaus „Raudonosios aušros“ stiklo gamykloje. Pilama į jį išlydyta masė be stiklo pūtimo pagalbos greitai įgauna reikiama formą.

Automatikos įdiegimas žymiai pagerino darbo sąlygas, žymiai padidėjo darbo našumas. Per parą automatas pagamina 25 tūkstančius bonkų. Tokiam kiekviui dirbinių pagaminti iki šiol naudojamais pusautomatais per tokį patį laiką reikėtų prityrusių darbininkų.

darbininkai, remiame juos savo darbais. Štai, A. Latvelio žmonės, mechanizuodami gyvulininkystės fermas, iki Spalio švenčių įvykdė metinį darbų planą.

— Mūsų žmonės myli darbą. Ir jie dirbs negailėdami jėgų, kad suklestėtų mūsų žemės ūkis, — sako drg. Latvelis.

Metinio plano įvykdymo išvakarės taip pat lauko techniko R. Tropiko vadovaujamiems melioratoriams.

— Mums reikalinga taika, — kalba ir tekintojas I. Pavlovas. — Kasmet gerėja mūsų šalies dirbančiųjų pragyvenimas.

Ir iš tiesų, štai, tas pats I. Pavlovas jau uždirba po 1100 rublių per mėnesį, šaltkalvis M. Grimanas — po 1200 rublių ir pan.

S. SERGADIEJEVAS
Zarasų MMS dispečeris

SVAJONĖMS PLATŲ KELIĄ

Neveltui praėina kiekviena taiki kūrybinė diena mūsų kolūkyje. Kolūkinio kaimo žmonės atkakliu kasdieniniu darbu kuria sau gražesnį gyvenimą. Mūsų kolūkio jaunimas pro kasdienybę mato tą ateitį, apie kurią šiandien svajoja. Ir mes į tą ateitį einame pasiruošę. Mes negailime jėgų, kad ekonomiškai sutvirtėtų mūsų artelė: jau pilnai suartos dirvos, pasiruošta gyvulių žiemojimui, po savaitės kulejai kels pabaigtuves. Abiturientų brigados nariai tiesia naują kolūkinį vieškelį. Mes nepamirštame ir tai, kad artelėje dar daugiau reikės mokslo žinių: kiekvieną savaitę renkames į politratelio užsiėmimus, mokomės TSKP istorijos. Be to, aš pati neakivaizdžiai studijuju universitete, traktorininkas Kazimieras Povilaitis ruošiasi į mechanizacijos technikumą. Merginos ėmė domėtis namų ruošos reikalais. Žodžiu, nerasi žmogaus, kuriam nebūtų brangi taika. Nerasi žmogaus, kuris nepritartų taikos vėliavnešei — mūsų Tarybinei vyriausybei. Mūsų šalies politika atveria platų kelią jaunųjų kolūkiečių svajonėms.

L. Pupeikytė
V. Kudirkos vardo kolūkio abiturientų brigados narė

Partijos gyvenimas

Nutarimus vykdyti principialiau

„Garbingo darbo“ kol-vo duotą žodį. Žinoma, iš-ūkyje per praeitą ataskaiti-taisyti sunkią padėtį — ne nį laikotarpį partinė orga-vienos dienos darbas. Galinizacija buvo smarkiai ap- ma ir reikia pirmoje eilėje leidusi politinį-masinių bei imtis kolūkiečių darbo organizatorinį darbus kol- drausmės stiprinimo reika-ūkiečių tarpe. Susirinkime lo. O kaip rodo mechaniza- komunistai iškėlė visus trū- torių Vasiljevo, Buldausko kumus, kurie trukdo vystyti bei kai kurių kitų savivalia- gyvulininkystę, kelti lauk- vimo faktai — šis komunis- tų darbo baras dar apleist- ky derlingumą. Buvo pri- tas. Tą patį reikia prikišti imtas konkretus nutarimas, partinei organizacijai ir dėl- nukreiptas į tai, kaip spar- to, kad kolūkyje neprisilai- čiau likviduoti kolūkio atsi- koma Žemės ūkio artelės- likimą. jstatų.

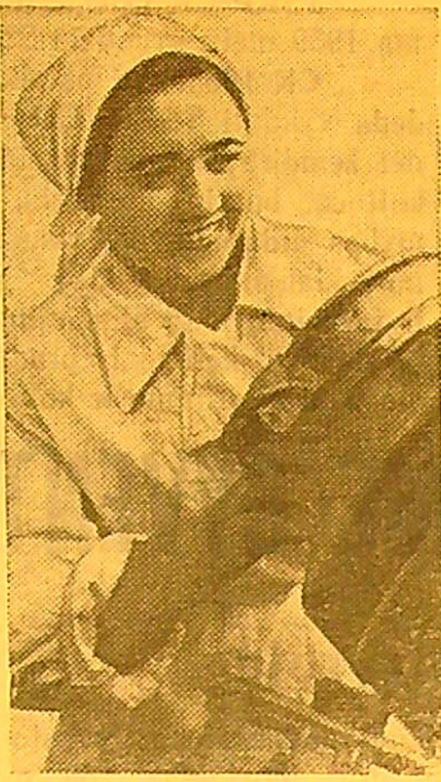
Vykdydama savo nutari- mą, artelės partinė organi- zacija nuveikė kai kurį dar- bą. Labai gera partinės or- ganizacijos iniciatyva regu- liariai pravedinėti brigados dieną. Organizuotos pirmo- sios tokios dienos, be abejo, nemažai prisidėjo prie spartesnio šių metų ūkini- darbų atlikimo, kaip antai, žiemkenčių sėjos, bulviaka- sio, kūlimo. Reikia tačiau pasakyti, kad pastarieji darbai vyko arba ir dabar vyksta nepakankamai orga- nizuotai. Nors nedaug, bet liko neįvykdytas žiemkenčių sėjos planas, iki šiol dar neišskulta beveik pusė grū- dinių kultūrų, nė kiek — daugiamečių žolių. Kulia- mosios daug dienų praslovi. Gį aukščiau minėto susirin- kimo priimtame nutarime yra įrašyta, kad reikia or- ganizuoti nenutrūkstamą kūlimą. Pagal nutarimą bu- vo numatyta įvykdyti rudeninio arimo planą iki lap- kričio 6 dienos. Deja, ir šiandien trečdalis pavasario sėjai skirtų dirvų dar nėra mačiusios plūgo.

Aukščiau suminėti faktai rodo, kad kolūkio komunis- tai, prieš pusantrą mėnesio naujai išrinktas partinės or- ganizacijos sekretorius drg. Smirnovas blogai vykdo sa-

labai teisingai pasielgė partinė organizacija, pa- siuntusi į svarbiausius visuomeninės gamybos bar- us komunistus. Taip pra- eitą mėnesį kolūkio valdy- ba, partinei organizacijai rekomendavus, paskyrė kiau- lių fermos vedėju komunis- tą drg. Goršanovą, o karvių fermos vedėju — kandidatą į TSKP narius drg. Stase- liūną. Bet tai dar ne vis- kas vykdam nutarimą dėl gyvulių augintojų kadry- parinkimo. Pavyzdžiui, stam- bių raguočių fermoje yra apie 120 karvių bei veršin- gų telyčių. Šiam gyvulių skaičiui prižiūrėti reikia ne mažiau kaip 10 melžėjų. Deja, šiuo metu tėra tik 4 nuolatinės melžėjos. Padė- tis karvidėje, prasidėjus gy- vulių žiemojimui, bloga. Nors jaunas komunistas drg. Staselūnas darbą pra- dėjo, atrodo, teisingai, prin- cipialiai, bet jam reikalinga nuolatinė parama.

Vykdam nutarimus komu- nistams būtina principialiau siekti užsibrėžto tikslo. Jei apsvarstai, aptarei tą ar kitą reikalą, prisiėmėi apgal- votą nutarimą — nebeturi teisės jo neįvykdyti.

P. Arminas,
V. Daneikis

STALINO SRITIS. Valsty- binės priemiestinės gyvuli- ninkystės stoties darbuotojai pasiekė didelių laimėjimų mažinant produkcijos savi- kainą. Darbas fermose me- chanizuotas. Melžiama spe- cialiose aikštelėse, ir taip viena melžėja lengvai aptar- nauja 75 karves. Tas leido dvigubai sumažinti darbo sąnaudas 1 centnerio pieno pagaminimui.

Viena iš geriausių melžėjų A. Gika šiemet jau primelžė po 3.200 kg pieno iš kiekvie- nos 75 prižiūrimų karvių.

Nuotraukoje: A. Gika. (TASS).

ČERNOVICŲ SRITIS. Gausų linų- ilgū- nėlių derlių 140 hektarų plote išaugino Vižnico rajono T. Ševčenkos vardo žemės ūkio artelės linų au- gintojai. Ypač puikiai padirbėjo Elenos Jare- mos grandis, gavusi vidutiniškai iš hekta- ro po 4,5 centnerio sė- menų ir 5,5 centnerio pluošto.

Metinės pajamos iš linų viršija pusantrą milijono rublių.

Nuotraukoje: linų apdirbimas kol- ūkyje. Kairėje — grandininkė E. Jare- ma.

V. KARLOVO nuotr. (TASS).

PASIRUOŠI KUKURŪZŲ AUGINIMUI IŠ RUDENS — JIE ATSIMOKĖS TAU GAUSIU DERLIUMI

Už gausų kukurūzų derlių

Siais metais mūsų kol- ūkio brigadų žemdirbiai iš- augino neblogą kukurūzų žaliosios masės derlių: iš kiekvieno hektaro visame 31 ha plote gavome po 280 cnt, o penktojoje brigadoje 5,6 ha plote — net po 420 cnt kukurūzų žaliosios ma- sės.

Visų pirma gerą kukurū- zų derlių nulėmė geras pas- iruošimas jų auginimui. Visas dirvas, skirtas kuku- rūzų auginimui, parinkome iš rudens, patikrinome jų rūgštingumą. Jas suarėme iš rudens. Vieną dalį dirvų organinėmis trąšomis pa- trėšėme rudenį, o į kitas jos buvo išvežtos vėliau, žiemą.

Visus kukurūzus pasodi- nome kvadratinio-lizdiniu būdu. Pasėlių plotuose kas- dien matydavai mūsų darbš- čiuosius grandininkus Ka- čiauską, Rolčią, ir kitus. Pasėliai buvo akėjami, pu- renami jų tarpueiliai, ravi- mi net po tris kartus. Nu-

ravėtus plotus tuojau papil- domai trėšėme mineralinė- mis trąšomis, išberiant į kiekvieną hektarą po 100— 150 kg trąšų.

Ateinančiais metais nu- matome išauginti dar dides- nį kukurūzų derlių — po 350 cnt žaliosios masės iš kiekvieno hektaro. Jų augi- nimui ruošiamės jau dabar.

Kukurūzams žemę jau pa- rinkome. Dirvų rūgštingu- mas patikrintas. Stengia- mės, kad visos kukurūzų auginimui skirtos dirvos būtų gausiai patrėštos or- ganinėmis trąšomis. Kiek- vienam hektarui paruošime po 30—35 tonas komposto.

Brigadose ariami paskuti- niai dirvų hektarai. Užbai- gę dirvų arimą, traktoriais vešime į dirvas durpes. Jas

kompostuosime su mėšlu bei fosforitmilčiais, kas padės padidinti jų kiekį, pagerinti kokybę. Kiek blogesnė pa- dėtis su mėšlu, nes jis rei- kalingas ne tik kukurūzų, bet ir bulvių bei kitų kultū- rų patrėšimui, o jo turime sukauptę neperdaugiausia. Kolūkio partinė organizaci- ja ir artelės valdyba taria- si su kolūkiečiais dėl mėš- lo, susikaupusio jų tvartuo- se, išvežimo į kolūkio lau- kus.

Gerai pasiruošę ateinan- čių metų kukurūzų augini- mui iš anksto, mūsų kol- ūkio kukurūzų augintojai įvykdys prisiimtus įsiparei- gojimus.

E. Buičenkienė
Kalinino vardo kolūkio
agronomė

Ruošiasi sekantiems metams

Neblogas kukurūzų der- lius užderėjo šiemet Zdanov- ico vardo kolūkyje: po 225 cnt žaliosios masės iš hek- taro. Nors šiemet ždanovie- čiai turėjo tik 20 ha kuku- rūzų, bet siloso užraugė kiekvienai karvei po 6,5 to- nos.

Siuo metu kolūkiečiai ruo- šiasi sekančių metų kukurū- zų sėjai. Jau išskirta šia- kultūrai 32 hektarai puikios žemės. Daugiausia, tai buvu- sios bulvienos, kurioms ir trąšų mažiau reikės. Patik- rintas dirvų rūgštingumas, grandininkais paskirti prity- rę kukurūzų augintojai, kur- rie visą vasarą prižiūrės ku- kurūzų sklypus, ravės, trėš, vadovaus derliaus nuėmimo darbams, silosavimui. Tai I brigados kolūketis Ivanaus- kas, III — Čižikas, II — Jasinskas ir kiti. Kiekvieno- je grandyje bus po 5—6 žmones. Į kukurūzams skir- tus žemės plotus neužilgo bus pradėtas vežti durpių- mėšlo kompostas.

Kolūkiečiai pasirūpę gau- siančiais metais dar ge- resnį kukurūzų derlių — ne mažiau kaip po 300 centne- rių žaliosios masės iš ha.

B. Gidas

Pasikalbėjimai gamtos mokslo temomis

Žmogus dabar gerai ap- ūsugotas nuo oro už- gaidų. Ir vis dėlto nuo oro sąlygų dar priklausoma norma- lūs geležinkelio, automobilių ir vandens transporto, avia- cijos, energetikos sistemų darbas, ir, visų pirma, mūsų žemės ūkis.

Nuo neatmenamų laikų žmonės svajojo iš anksto nu- matyti oro reiškinius, valdy- ti juos, sukelti pagal savo norą lietu, sustabdyti vėją, neleisti, kad iškristų kruša. Juk nuo oro sąlygų visuomet priklausė jų gerovė, o kar- tais net gyvybė. Tikėdami, jog visus gamtos reiškinius valdo antgamtinės jėgos, žmonės meldėsi joms, auko- jo aukas, prašydami pasiūsti gerą orą. Carinės Rusijos kaimuose, pavyzdžiui, spe- cialiomis apeigomis valstie- čiai meldavo dievą lietaus. Bet tai, žinoma, nepadėda- vo.

Kad iš tikrųjų būtų gali- ma paveikti orą, reikia ge- rai žinoti gamtos dėsnius. Teisingai numatyti lietu ga- lima tik „gerai ištyrus kal- nų padėtį, kur pučia vėjai ir kuria kryptimi plaukia debesys“, rašė vienas įžymių praeities mąstytojų, Viduri-

Ar galima valdyti orą?

nės Azijos mokslininkas Bi- runis. Mokslinė oro progno- zė pagrįsta nuosekliu gamtos reiškinų tyrimu, oro masių judėjimo dėsninumu išstu- dijavimu.

Mūsų šalies teritorijoje yra daugybė meteorologijos stočių, tiriančių orą. Jos įsteigtos net tose vietose, kur žmogui sunku prieiti. Čia įrengiamos meteorologi- nės stotys — automatai. Daug mėnesių jos be žmonių pagalbos per radiją perduo- da žinias apie orą. Oro ste- bėtojams padeda naujausia technika: lėktuvai-laborato- rijos, aprūpintos matavimo prietaisais, balionai-zondai, kurių skridimą įdėmiai ste- bi radiolokatoriaus „akys“ jautrūs lokaciniai įrenginiai betarpiškam atmosferos ste- bėjimui ir t.t.

Tirdami procesus, vyks- tančius žemutiniuose oro sluoksniuose, mokslininkai meteorologinėmis bei geofi- zinėmis raketomis ir dirbtiniais Žemės palydovais pra- dėjo tirti viršutinius atmo- sferos sluoksnius. Įvairių

valstybių meteorologinės tar- nybos pasikeičia žiniomis apie orą. Oro prognozėi nu- statyti vis plačiau panaudo- jamos elektroninės skaičia- dijavimo mašinos.

Žinoma, ir dabar oro prog- nozės kartais būna klaidin- gos. Bet čia nėra nieko nu- stabaus. Oras — labai sudė- tingas procesas, priklausęs nuo daugelio aplinkybių, ku- rias nevisada pavyksta nu- matyti. Tačiau kasmet oro prognozės tampa vis tiks- lesnės. Centrinio prognozių instituto duomenimis, dabar išsipildo apie 85 procentus oro prognozių.

Teisingai numatyti orą — tai tik pusė darbo. Šiuolai- kinis mokslas palaipsniui ima valdyti šiuos reiškinius. 1952 metų lapkričio 7 d. Maskvos Raudonojoje Aikš- tėje, kaip paprastai, vyko paradas Didžiojo Spalio 35- ūjų metinių garbei. Šventės programoje buvo ir oro pa- radas. Tačiau dangus avia- cijai visiškai netiko: slinko žemi debesys, protarpiais krito šlapdriba. Bet kai

bokšto laikrodžio rodyklė jeigu iš principo tai ir būtų artėjo prie vienuolikos, susi- rinkusieji Raudonojoje Aikš- tėje nustebę pamatė virš dangaus žydrą dangų: debesys virš aikštės, tartum pagal užsakymą, išsisklaidė. Ir niekas nežinojo, jog giedras dangus virš Maskvos buvo iš tikrųjų „paruoštas“ pagal užsakymą...

Svarbiausia kliūtis gamtai valdyti yra ta, kad atmosfe- ros procesai vyksta sunaudo- jant milžinišką kiekį energi- jos. Pakanka pasakyti, jog vienai nedidelei audrai su- kelti reikėtų tiek energijos, kiek jos išskiriama įvykdžius stambų atominį sprogimą. Norint sukelti trims-ketu- rioms valandoms vėją, kuris pūstų 20 metrų per sekundę greičiu, 200 kilometrų frontu reikėtų 200 Volgos elektrinių energijos, o „nukreipti“ iš kelio oro masę ir tuo ke- lioms dienoms pakeisti orą didelėje teritorijoje reikėtų 20 tūkstančių tokių hidro- elektrinių.

Todėl tiesiog išvengti įvai- rių meteorologinių reiškinų,

jeigu iš principo tai ir būtų įmanoma, neracionalu. Bet yra kitas būdas: priversti tėje nustebę pamatė virš dangaus žydrą dangų: debesys virš aikštės, tartum pagal užsakymą, išsisklaidė. Ir niekas nežinojo, jog giedras dangus virš Maskvos buvo iš tikrųjų „paruoštas“ pagal užsakymą...

Dabartiniu metu debesys paveikiami tuo, kad dirbti- nai pagreitinami kritulių susi- darymo ir iškritimo proce- sai. Mes žinome, kad debe- sys susidaro iš daugybės smulkiausių vandens lašelių arba ledo kristalų, plaukio- jančių ore. Bet sniegas iš- krinta ir lietus lyja ne iš kiekvieno debesėlio. Kriu- tiliams susidaryti būtina, kad vandens lašeliai arba ledo kristalai taptų tam tikro dy- džio ir pradėtų kristi žem- yn. Jeigu oras šiltas, kris- talai tirpsta, ir tuomet lyja.

Esant žemai temperatūrai kristalai susijungia tarp sa- vęs ir krenta žemėn snagių pavidalu.

Debesuotumas dirbtinai iš- sklaidomas taip: į debesis beriami sausojo ledo milte- liai arba kai kurios kitos cheminės medžiagos, greit- nančios ledo kristalų arba vandens lašų susidarymą. „Pasunkėję“ šie kristalai arba vandens lašai krenta žemėn, ir debesys išsisklaido. Toks būdas buvo panaudo- tas ir prieš oro parada- Maskvoje 1952 metų lapkri- čio 7 dieną.

Vis dažniau ir dažniau ky- la į orą lėktuvai-laboratori- jos su „sausosjo ledo“ krov- niu, vis dažniau sukeliamas dirbtinis lietus. Taip, prie- šingai religijai, kuri palieka žmogų vieną su rūšiomis gamtos stichijomis, mokslas padeda žmogui valdyti gam- tos jėgas, pajungti jas savo valiai. Visa tai padeda toliau vystyti mūsų liaudies ūkį.

V. Komarovas
Maskvos planetariumo
lektorius

A. MATIUKAS

Melnyosios stielės kapitonas

Biografijos gimimas

Jūreivystės mokyklos kursantas pavydi jam, Anatolijui! Tolia numeta kastuvą ir rankogaičiu nusiūsto prakaitą. Atsargiai istiesia pirštus: skauda suplysusi oda, ant kurios trukineja puslės. Valerijus pavydi pusnių. Echni...

„Paaukoti metus... dėl įrašo anketoje“. Valerijui rodosi menkniekis. Pabūtų jis čia, pusdykeje stepėje! Tolia jaučia — blėsta jo ryžtas, lyg zarijos ugniakure.

Aplink plūsa tokie pat vaikinai — ir nesiskundžia. Stai, ir dabar Janis krečia spodus... Iskanderis grįžta į palapinę visada inksmas, netgi poilsio dienomis, kartu su dešimtimis savanorių, mūrija Statybinių rūmų, kur svajoja pasirodyti pirmajame koncerte... Miška Akrobatas — ir tas vis dažniau pamiršta kolioti kastuvą — „dvidešimtojo amžiaus gėdą“.

Vaikinai dirba, ir ne dėl biografijos... Taip jie dirbs metus, dešimt ir bus patenkinti. Kodėl? Anatolijus nesupranta. Jis tegali raminti save: „Ne visi baigė dešimtmetę... Ne visi svajoja apie institutus...“.

Ramina save ir kažkaip jam atrodo, — ieško pateisinimų dideliam melui.

Vieną pavakarę palapinės angoj pasirodė Vadimas Muchtaryčius:

— Sveiki, ereliai!

Istrižose senio akyse lakstė džiugios kibirkštėlės.

— Karantiną praėjom, a? Užsigrūdinom? Reiškia, ir mes iškovojom teisę, brolyčiai, į polocius... Ei, čupkite mantą!

Karantiną magnitkiečiai vadino palapinių miestelių. Temir-Tau plėtėsi dienomis, ir kasdien žalios semaforų šviesos sveikino šimtus atvykusiųjų — naujokams teko gyventi Laikinoje gatvėje.

Lagaminus pastatė ties durimis. Galupirščiais, bijodamas nutrinti grindis, Anatolijus atsirado prie lango. Pabraukė rėmus — netepa. Pažvelgė į gatvę — čiauskėjo žvirblis ant plonos, pernai pasodintos topolio viršūnėlės. Apžiūrėjo lubas, pagraibė rankomis kišenėse ir, išsitraukęs vinį, įkalė ją į sieną.

Ant vinies pakabino triušę.

Miška Akrobatas dar negrižo, išlydėjęs Muchtaryčių.

Tolia sustojo vidury kambario:

— Stai ir aš šeiminkas!

...Ne, ne tiesa, kad kambarys tuščias, kad jame tik du lagaminai, du vaikinai ir viena kepurė, kabanti ant naujai įkalto vinies. Jame — apvalus stalas, etažerė su knygomis, radijas, poliruota spinta su žmogaus ūgio veidrodžiu duryse. Šeiminkas sėdi ant sofos ir varto naują žurnalą. Garuojančią kavą pilsto į puodukus... Aija.

Tęsinys. Pradžia Nr. Nr. 129, 130, 131, 132, 134.

Trumpi pranešimai

⊙ Bukarešte atidaryta TSRS liaudies dailininko S. Gerasimovo kūrinių paroda. Joje eksponuojami portretai ir peizažai, iliustracijos rusų bei tarybinių rašytojų kūriniams ir kiti darbai.

⊙ Amerikos kariuomenė Okinavos saloje įvykdė naujus raketų „Nika“ bandymus. Kovos už atominio ir vandenilinio ginklo uždraudimą taryba organizavo Okinavoje protesto demonstraciją.

Pirmąkart Anatolijus įsivaizdavo Aija tokiose apylostose. Ir pasidarė nejauku sau pačiam... „Bet ji myli mane... O iš kur žinau?... Betgi Valerijus rašė — štai laišką, — Aija tenorėjo įskaudinti... Už ką? Už tai, kad ne taip lengvai pildosi svajonės... kad gintaro keliu negrižta jos kapitonas... kad jis iki kelių grimsta į molį, su vatinuku, su avikailine triušė...“.

Ant palangės, slapčiomis nuo Akrobato, Anatolijus parašė šeštąjį laišką be atsakymo.

...Buvo sunkumai, kuriuos reikėjo įveikti...

Ne pūga plaikstosi virš sušalusio molio kauburių. Virš Anatolijaus, Miškos Akrobato, Janio, bekrutantių tranšėjos dugne, plevena motulės Žiemos skara. Balta, viliojanti, o išlįsk iš užuovėjos — nudegins šalčiu.

Miška Akrobatas padaužo pirštus, papučia šiltu kvapu į sauja ir vėl čiumpa kastuvą. Vaikinai valo guolį vandentiekio vamzdžiams, kurie paklusniai išsitiesia už jų nugaros.

— Vikriau, vikriau, drauguži, — ragina savo kastuvą Akrobatas, tartum jis judėtų ne nuo kasėjo valios.

— Mesk tą „dvidešimtojo amžiaus gėdą“! Eime pasišildyti, — kviečia Anatolijus prie laužo, kurį kursto dažytojai.

— Nuo kurio laiko kastuvą išimylėjai? — nenutylė ir Janis.

Ant tranšėjos krašto pasirodo Nadiežda. Pūga apsiaučia jos kojas, kedena balta chalata, užvilktą ant vatinuko. Valgyklos darbuotoja atnešė priešpiečius.

— Su popirosu dantys į komunizmą neisime, — kramtydamas karštą kotletą, porina Akrobatas. — O kastuvai ir ten bus reikalingas... Mano tėviškėj, Dikankoje, — prie Poltavos žinai, — jau trisdešimt metų buržia traktorai. O arkliai laiko iki šių dienų. Pajodinėti, galuėjams suarti... Tu, Jani, miške dirbai? Dirbai. Tai, va, prie elektrinio piūklo medinius pleištus vartojote. Žinai, tie pleištai — akmens amžiaus laikų išradimas. Socializmo žmonės, žiūrėk, nesigėdina jais naudotis?

— O ką tu kalbėjai anksčiau?

— O ką tu kalbėjai anksčiau? — Miška Akrobatas šypsosi...

O Anatolijus paniūręs. Kodėl? Akrobatas susitaikstė su kastuvu. O jam mieliau Janio samprotavimai:

— Kurmiai mes tapome, brolyti. Kurmis žemę knaisioti gimęs. O tu? o mes? Sparnus turime! Laisvoj epochoj gyvenam...

— Poetas iš tavęs, Jani... — Retkarčiais... O gal ir visada — nepagalvojau apie tai. Žinau kita — dega many keliautojo aistra. Iš mažens traukia į tolimus kraštus, kur žmogaus koja nebuvo įžengusi, kur laukia netikėtumai, gamtos stebuklai... Gal dėl to ir atvykau į Magnitką... O ką radau? Plyną stepę, tolimoj pamėlynavusių sopkų ir tave, Michaila, šimtus tokių, kaip aš. Nieko pritenkiančio... Nesutinku draugužio, — dviese smagiiau, — ir keliaučiau į taigą, su geologų ekspedicija. Na, kad ir Jakutijos almazų ieškoti. Arba aukso, kaip Džekas Londonas...

— Tu panašus į Kibriką... Pasakojau apie jį, — prisimena Anatolijus, o širdyje žavisi Janiu.

Rodosi, tai kalba jis pats. Rodosi, Janis pasiskolino jo mintis.

(Bus daugiau).

Tarptautinėmis temomis

Amerikos metalurgų streikas

116 dienų trukusio streikas nalinį pobūdį. Jo įtaka JAV plieno lydymo pramonėje. Pagal savo trukmę jis neturėjo lygių Amerikos darbininkų judėjimo istorijoje. Būdingas taip pat ir streiko užmojis. Jame dalyvavo daugiau kaip pusė milijono žmonių. Streikų banga buvo apėmusi įmones, gaminančias daugiau kaip 85 procentus JAV plieno.

Kai liepos mėnesio viduryje Amerikos metalurgai paskelbė streiką, įmonininkai manė, kad jie galės be ypatingo vargo pakirsti darbininkų valią ir priversti juos priimti kompanijų sąlygas. Streiko išvakarėse vykusių derybų metu JAV plieno liejimo magnatai griežtai atsisakė padaryti darbininkams kokias nors nuolaidas — padidinti darbo užmokestį ir pagerinti darbo sąlygas. Turėdami didelės plieno atsargas, jie, kaip rašė laikraštis „Niu-jork Taims“, tvirtai nutarė parodyti metalurgijos pramonės darbininkų profsąjungai, kad „šeimininkas lieka šeimininkas“.

Bet metalurgijos kompanijos ir jų sąjungininkai apsiriko. Streikininkai laikėsi nepaprastai tvirtai ir pareiškė, kad yra pasiryžę streikuoti tol, kol bus patenkinti jų iškelti reikalavimai. Su metalurgais pradėjo solidarizuotis ir kitų pramonės šakų darbininkai. Streikas plieno lydymo pramonėje įgavo bendranacionalinį pobūdį.

Kino apybraiža „MANO DRAUGAI“ respublikos ekranuose

Šiomis dienomis išvydo respublikos sostinės ekranus nauja Lietuvos kinostudijos apybraiža „Mano draugai“, kurią pastatė operatorius ir režisierius Viktoras Starošas. Kaip žinoma, ši kino apybraiža pasakoja apie mūsų rajono Vinco Kudirkos vardo kolūkio jaunimo gyvenimą.

Prieš kiek laiko kino apybraižos „Mano draugai“ peržiūroje dalyvavo jos herojai — abiturientų brigados nariai, kurie pasidalino išpuščiais su filmo kūrėjais.

E. ŠVENCIONIS

nalinį pobūdį. Jo įtaka Amerikos ekonomikai darėsi vis didesnė. Plieno atsargos šalyje vis labiau mažėja. Dėl metalo trūkumo keblioje padėtyje atsidūrė automobilių pramonė ir kai kurios kitos pramonės šakos. Tuo metu į talką monopolijoms atėjo valstybinė valdžia. Prieš streikininkus buvo panaudotas antidarbininkiškas Tafto-Hartlio įstatymas. Sio įstatymo pagrindu JAV aukščiausiasis teismas parėmė žemesnės teismo instancijos sprendimą, kad metalurgų streikas pertraukiamas 80 dienų laikotarpiui. Kaip rodo Amerikos spaudos atgarsiai, darbininkai labai nenoriai. Kai kurie iš streikininkų jį apibūdino kaip „antausį profsąjungai“. Agentūra Junaited Pres International praneša, kad darbininkai vadina teismo nutarimą „priemone kompanijos naudai“.

Amerikos metalurgai tvirtina, kad streikas turėtų trukti 80 dienų, tačiau kompanijos ir profsąjungos vadovai, įskaitant JAV prezidentą, ragina greitai sustreikuoti. Jie teigia, kad streikas turėtų būti baigtas per 80 dienų. Amerikos metalurgų streikas gana įtikinamai paneigia tokius teigimus. Klasinė kova tarp darbo ir kapitalo Jungtinėse Amerikos Valstijose anaipol mažėja. Apie tai galima spręsti ir iš įvykių, susijusių su dabartiniu metalurgų streiku, ir iš to, kad per 8 šiuo mėnesius Jungtinėse Amerikos Valstijose įvyko 2825 streikai. Juose dalyvavo 1 milijonas 670 tūkstančių darbininkų.

Amerikos metalurgai tvirtina, kad streikas turėtų trukti 80 dienų, tačiau kompanijos ir profsąjungos vadovai, įskaitant JAV prezidentą, ragina greitai sustreikuoti. Jie teigia, kad streikas turėtų būti baigtas per 80 dienų. Amerikos metalurgų streikas gana įtikinamai paneigia tokius teigimus. Klasinė kova tarp darbo ir kapitalo Jungtinėse Amerikos Valstijose anaipol mažėja. Apie tai galima spręsti ir iš įvykių, susijusių su dabartiniu metalurgų streiku, ir iš to, kad per 8 šiuo mėnesius Jungtinėse Amerikos Valstijose įvyko 2825 streikai. Juose dalyvavo 1 milijonas 670 tūkstančių darbininkų.

V. Charkovas

Ekranas

„MŪSŲ KELIAI IŠSISKIRIA“

Prie instituto rūmų susidėjo mergina Nada. Žgneriui ji patiko, ir jis pasiūvė ją kėp tik pasibaigus egzaminų išpuščiais.

Studentai Mirko ir Viera jau seniai draugauja. Mirko karštai myli savo kolegę ir skuba nusivesti ją toliau nuo draugų ir kalbėti jai apie meilę. Bet Viera myli kitą studentą — Klančarą.

Klančaras sėdėjo kalėjime. Buvo kalbama, kad jį pasodino ilgam laikui, bet netikėtai jis išėjo į laisvę ir pradėjo vėl mokytis institute.

Užėjo karas — fašistai okupavo Jugoslaviją.

Daug jaunimo dalyvavo partizanų kovoje prieš fašistinius grobikus. Mirko, Viera, Klančaras palaikė ryšius su partizanais ir gaudavo iš jų užduotis.

Kartą Mirko pamatė gatvėje būrį vokiečių kareivių. Jis apmėtė juos granatomis. Išlikęs gyvas vienas kareivis emė vytis Mirko, bet vokiečių nušovė paauglys Korenas, priklausęs Mirko grupei.

Korenas kartą susitiko su Klančaru, kuris perdavė jam portfelį su ginklais ir medicamentais partizanams. Paauglį čia pat suėmė ustašinininkų policijos agentas. Mirko matė, kaip Korenas buvo istumtas į policijos mašiną. Iš gyventojų kalbų jis sužinojo, kad agento pavardė — Žgneris, kad jis tarnavo dar karališkoje policijoje.

Vieną vakarą restorane prie Žgnerio staliuko prisėdo „Jadran-filmo“ (Jugoslavija) gamyba.

Redaktorius H. JURSYS

Lupenkos septynmetės mokyklos mokiniai ir mokytojai reiškia užuojautą

Marljai, Vasilijui ir Kondratijui LYSOVAMS jų brangiam tėveliui mirus.

Baibių septynmetės mokyklos mokytojų kolektyvas reiškia gilią užuojautą savo bendradarbei

Angelei GAIDAMAVIČIENEI, dėl jos mylimo tėvelio mirties.

Vajesiškio septynmetės mokyklos mokytojų kolektyvas reiškia gilią užuojautą bendradarbei

Adai MEIDUTEI, jos tėveliui mirus.

TOKIE FILMAI

„KIEVIETĖ“ II serija Raudinė 18—19
(suaugusiems) ir Ažubaliai 20
„NENUGALIMI“ (visiems) Mukuliai 21—22

Vajesiškis 17—18 „KUR TU, MANO
Kapūstynė 20—21 DRAUGE?“ (suaugusiems)
ir „SOMBRERO“ (visiems)

„TĖVŲ NAMAI“ (suaugusiems) ir Kimbartiškiečiai 17 ir 22
„GEGUŽĖS ZVAIGŽDĖS“ (visiems) Zavisiškiai 18 ir 21

Stelmuzė 17 Stačiūnai 19—20

bus demonstruojami ateinančią savaitę

„SERŽANTAI“ (visiems) 17 ir 22
ir „JAUNYSTĖS METAI“ (visiems) 18—19

Sunelė 17 ir 20
Lupenka 18 ir 21
Riešutynė 19 ir 22

„VIENMETĖS“ (suaugusiems) 17 ir 20

ir „BEK-KAP SALOS PASLAPTIS“ (visiems)

Antazavė 17 ir 22
Samaniai 18—19
Vadminiai 20
Šniukštai 21

„SVETIMI VAIKAI“ (suaugusiems) 17 ir 20
ir „KAREIVIAI“ (visiems) 18 ir 21

MMS 17 ir 20
Imbradas 18 ir 21
Zatokai 19 ir 22

Kino teatruose

ZARASAI — „Mūsų keliai išsiskiria“ — 14—15 d.d.
DEGUČIAI — „To negalima pamiršti“ — 14—15 d. d.

TURMANTAS — „Draugės“ — 14—15 d.d.

Pastaba: skaičiai rodo demonstruojamojo filmo datą.